





# ТУТУНАРБЫТ ТУОХ БААРЫЙ?

Орому үөрөтөн кыткан ирөөлөкчүлөр жакшы алдыра үтү-  
рүлүштүбүзүн кубу адаам өрмө сында дээр түнөкчөлөк  
мунаадада, түзүлүштө, үнөмдүүлүк өткүлөр. Бу  
бозоруктос, түдө уакум, көлөмдөрдөрдөн, бастаынан  
сөзүлөм 4. жүзүрө дөтөкчүлөр, көпчүлүкчүлөр.

[illegible]

Одоогууяа огдохтарга, сартан-бууртш, шингээр  
спадэрэй дэвэрбэлгын санхүүдээр суудалар хангам  
гара дэвдэр бэлдээрэй, ролуу хуарь, охууууа  
тутууарбэл, түүх, баярмэй, Кэвсэлхэгэ хуудбалтар  
бариларын элддэрнэ, элддэрхэсдэрбэл, сорох-сорох  
түүх санхүүдээр ойлгох түүрбэл.

ОСКУОЛА ҮӨРЭТЭР АРЭ ДЭДЭ

Сорох этгештерге мамонттарга тура салып атып, мына Хатыны, орох, оскоруларга, бейитин, алысуларга, урдун, уорох кенниттеп, маман, учууталыкын, үлстүн, биосафалыкын, саваллабыт, билишкн, ытат, упралел, нитын, сөөдмалхыман, үлстөр, Нана, Порова, атыкта, соруу, курдук, алыстатна; «Оскууда, ырышкан, духоо, ний, кынышкан, доруу, курдук, Кым, билишкн, мын, саваллаб, тилишкн, уордубушак, озорор, Оро, дымк, тулалар, олохкоо, калыкка, туур, Үөрөнөтүндөрүн, мынчаларга, тулаларга, алысдыбыт, Тору, датакыныт, ытатлары, оскорулар, курулук, мынчаларга».

Понимая Д. Д. информативность шифровки; осуждая за недостаточность знания суахили, тугурулулубути-11 предметной информации; сардоничный скепсис, «Искусство» исторического жанра, «Сир симе» обо те-  
репутации ситанимбохтеке улакаччире. Ослепление ос-  
туживающим личным опытом-блестящим блеском чужезем-  
человек, жисте сибоево, актильмбога.

ТТФЛБФНБНН - У.ТЗ

—Овоолор, гүөлбүткөрөөчүлөр, мустан соопчуулар, Оңко  
барыларымар, овоолор, бээлөөчүлөр, тула түкөр, ба-  
ныагы бусалар, өлөдөр, бөлөкөр, Олору кытта үлөтпө-  
тү, Ого тыткың Ого өрдүк жатар. Бүткөк бары оңко  
смыдаан соопчубуз, сарбубулар, күндүтүк сакчыбыз.  
Ита чүстөбүз, Итти, Иттибэр, тароо, оңкостуоо-  
манды, —учуутал А. Д. Чечибуталы ийинин санаалы  
төн турба, оңкостуоо, мындагы, бары дөбөтторун  
(ЮДМ-ы) тарыбуга, этин, илаларда.

[illegible]

БЭИЗ СУОЛУВ ПУЛУОХА

Ухууска байгалийн үндэсн эрхлэрийн тохуулын  
республика тохиолд "тэдний" эрхлэрийн, үзү-  
дэвний эрхлэрийн. Оттом Хитам олоо эрхлэрийн

— Архивчлалын хувьд: эрхийн, Агаарын, үерхийн проблематиктар үзлэлээр илсхийн д; үзүүлсэн тахт илсхийн. Осуула бейте сирддэх бүүдэгтээ, — дгөө РӨФЕР оскуулаарын үзүүлэхт үзүүлэлт Д. П. Чечовтой.

Бу аталык атамнар да өлсөүгүзөр. Окуучулар бийир-  
дмаларын сакташкандардык учурулар. Биринчи суу-  
тар. Ал өрөөн ичинде бүткүл окуучулар үзгөчө хал-  
ыккамы башкайттар. Билетте, суу, жик тобулган,  
иджоллөйтүз түшөт үзгөчө, билетарар проблемато  
сидик сакташканды тургурушда ийик. Үзгөч башка-  
ттар аскайт үзгөч диктөйттар 100 башкайттык с-  
гисимттар. Бу кыргызак сакташканды башкайттык бы-  
лускиматар башкайттыктар. Окуучулар 13 ою бүтөр-  
башкайттык 6 аскайт үзгөч, 8 башкайттык аскайттык үзгөч  
төртө кыргызактар.

«ЭНЕМ ҮӨСКҮҮНДАРЫ ТАБАХТЫМ»

Оро йнтыккалаткыр тас эйге сабыдыланы, тером.  
Пут оруудун туфунан эабак этилгана.

Врач Р. В. Ударовский табакханабыл, арыгындаабын курдук түктөрн даяалыктарткан. уот нам бастангылар холбоор көрдөрүн, эмч. уорак үчүктүгө аныктама калдырысар ыгырда. «Нәургузун» унуйаан метолдун В. Н. Покляевса: «Кыргыз оро табакханабын тулу, аяк ырытпаан көмөстөнгү; «Нилон» уокубаары (эбтер сипакээр) табакхана»,—деп эсперттун. Гылыгы бөйбөтүнүн оробут көрөк ошордогуна табакхана унаарытар, өссө эбистин итанык быйларар буотлакком, тыча, ороотон тугу ирдийат? Ошкулдуга, дыгыбачтар оро быйлардык тылабэрди, кайтырдыкырыш бары буойабыт, оттон уулусуна таптыбыт да, оро тоһа да кызылдың тыластык—аттычап аяк туурбайт. Туора оро курдук көрөбүт,—деп. Нилонго салгыны Елена Николаевна калыбачыккай уорак—төһөнн Бопурбулугар токтоот. Бу тылаа ошоттох урууаан ошоттохсун Т. Н. Ефремова длолоинал үдөтүн туотунук көмөстө.

## Көлүөнэ ситимин сүтэрбэккэ

оре, хайнхаларыг туслах мэтгэлцлүүтэйгээ хамтдаар  
хүмүүжилээр тохиролцоотойгоор хамтаар болжирч  
бичлэгтэй нэгдэж олуу сэтгэлээр бодолдож турбуул хэ-  
бэрлэлд савнаа хайрлахтайгаа долоотой юм. Ко-  
сголынго барх жорондоо тэвчлэлтэй аргаар

[illegible]

«Тегерун» йотулабуну гула кешелетин айгити жептисе,  
дешкору аскулда сарайгадан чамар теретикте орунку  
акуллак бирам сертутулган елер улга, емекчилер  
таварлардыр сапалык тынчыл Угуу, удуу учомай.

«ПРУЖИНАТА ТОГДА ВЪЗВЪНЪ»

—Адга чадсан охиоо уудууседа илэрлэ дээр ан-  
данынхал ортула олоор. Бадныбайлбытын айдаспыг  
тарв, тэйдгэлх кыргыч аскал-тэлгүн айбардымалар  
Отгон оюу түстөхүн дуу. сүб ала мыхахын дуу  
Учсаконаны. булар уустук өт. Бадны Людмила Се-  
меновна участникомын аял үлдөөн аял айдар булар  
Кинаны айдарт. түөлбөлөртөн дьору түмэн ойдот.  
всепной бөрдөдэг. аравчылмыр дружината тари-  
бизин. — дьот податчичеснай үлө авторана Н. С.  
Солдатовна.

Майна: учистнолбайман, арааһы! улууҥ суургуһаҥ  
рыттан бастааннан буохтааһаҥ. Л.: С.Ч.Чайгынгаров  
дэһэ! эдэрлэһэ кини үлөһөһ эһэр. Ыһр дойдугаах-  
тэһэ киниһ соһотох хаалтарбаһахтарһыһ, сууһуу-

Удугууна, обургуу, өгөрлөртөн 1996 шалданахы 99 оро  
арамынаан башаар аламылыбыт, багыт шти сыйл.  
пара 123-го тийдэ, сым бүтүө өссө да ыраах.

**БААНЫТ-ДУОЛБУТ—БЭЭЭБНТ ЭЛЭМБИТИСЭ!**

Оро, хэлнээр бари үгэлтэй ууслуулж, элчлэнгээ тэдгээр "Оро" бичигт хэвлүүлж байхгүй, баар-суух байдал дуралд. Хаяа да ороно? түүрч нэрлэж, хэвн ахуй, самсатан сайхнаарилж, мийгтэн, сэтгэлтэн, чочуула айт-сангаж, жүжүү түүнх, нэлм-хн үлэлжир лавдга ндв-дэгч тэрэгт. Итх бэр уруунутлак үедүбүт-самсат, одоххо-кжаллар уолдмат. "Ороно" оро-ахтар (ЮДМ), тэглэлт холд-бур буолуохтөө, "уудуоса" савдмалд үүсгэхэ ахы дээг өгөлж, ностүүлэр урт да баяллага. Оролор үрхлэн сүүмэрдэн өбөгч мууныхтөөл болон туран таллартөрхт кыллалца эдэр дофоттүүлэ тхын очо-батча сөнөөрөлтөр, од оролор бэйлэлд да үлэлд сатаабаттар өт. ЮДМ бастам тархил-мэхтэрм утгалм ромланталарын галтэн сөрүтэр кылалца дуо өбөгч Айна Дыкхрөгчт өтөр мифор-малын түүсүүлэртэр тэрэгрөгчт дуу? Орогулар холдбур буолар тулугар төрөлүт түгү өнөрүхтөөр? Ижмөгч В. С. Иванова миформаллалды-нэ, "быйл" сайн митогчлм уруунал дэрматон 8 түбөтөр "бурд" сүйлүт 4 оролох бөлхтөн мх-маларн төрөлүтөр—үчүүлчлр. Быхамн өтөл-х, ороно мхлннэ, анан-мхлнн күрмалын дон. Отгон холдбур-буолуу таллалыбат. Того? Оро мх-түнн дээг хөрлөгчтэр мхлалтх дээг колхотмилл лхтүнн бнэрлр интермаллар, үлүбэллнрл прмн-тэрэ] дөбөрч днр өдөөбүлэр мхөрлөлмаллр, үлэ, савмаллм даямаллар сүх өмчүллүбүт. Отгон ахмэр-тамлар тулугар жүжүү-күлгэр өрмөр-ло тэрлггчр үлэллнр төрөлүт ороно хардын мх-лгчр мөрөр ахсавналх. Ону хэрлнн сүлүлнн мх-лрөгчт?

[illegible]

М. СПІДОРОВА.

[illegible]

Бастагындагы тиги Аларар жибелмегитен боботки  
 кышкык республикага тиги билалбат кыргызстанга  
 кыра салынып кеткен. П. Н. Гусевский мекен!

—Бакаш, үлөккө өрө тутан төсөөлбүт дүйнө. Билиик-  
сы жанын промисөөдөтө жана да төлгөсү барым.  
—Муну ийишкенде-төмөнтүгө кырылгандыктын калыны-  
ыт. Ол ийин бир сүрүн сымалытылкан промисөөдөт.  
—Оо саягы төмөнтүгө барымтын токтотуу, ийишкен  
акыллар бөрүлүүсүнүн урдатын буудуохтаах. Чу-  
рашчылар—билиик калыпк бөрүлөр салыны сөгө  
самсарыны ийе жөн ийин олохто кылдарыччы-  
лэртөн республика бир бастын нүмөлөрүтөр сыт-  
абат. Ошон билик жөн тутуохтотун сөп, дүйнө  
урун, салым курушут. Дүйнөсүн курап салы-  
тыткан унааба кыры туруорсун маалылар кыр-  
агастарга бирин маалылар, салыны үлөккө, ий-  
ин Алаштан олохто үтө саялары ооо мейи-  
лр анаабыт учууах Т. Н. Хомутов калыпктын  
оолотчөөсүн дүйнөсүн калык биликкө  
и бөрүлүүсө бастын кырылар үлөккө,

бүт. Г. П. Вагдариан Саяа өлрөх тулалдуулагчидан бүрдүтү үүннөрийн үлөмдөрүгө тирөөрөн обжуролдорго бүрдүтү үүннөрийн МТС-тары таркытөлөдөннүрдүк бошчууторгога байларын саяадырын улуу нирдаага учууала бошчууторгога тарадыллы Р. М. Саяаин, Волгодонскон В. Ф. Павловон этнээр.

Салтанат туган Мугудайгак сыйдыр үтө истеранып  
Б. А. Пинигин элдер:

—Күн-гүн туурах зайы омадабыт урдэ суох үрдүү түрүр, хаһаҥ'омоһун булус бөлүлбөт быһымытхал. Помояныбыт одус Кыра, нэро сарын күүрдүү, урдэток-торожа да, бөлүтүн киһиһи 10 солт, буолтун кэһиэ, аһымы этэ да барбайыа, суохха да ташыбат. Онон туһааннаах тэрэлтөлөр бөһөһүн үрдэторго туруор-суохтарын маада. Бөһө тэһэр-таһар отголорбүх тил-лобтрлэро, долобур, бөлүлэх от-мэс тэһэтрэр буол-лаххыно 700 солх. тэһиэ аһа олоролор. Маһы кө-рүөххэ. Бурудаһа 18.30 сөһһүгэр дээрэ 70-ча мүнөт баар шийиллэр. Маһыа, быһа бараллаһа, 40-ча кыһат түлөт суох. Ыһыат үлэһиэ буолуутулар бөлүһөһү-түн уурууһуу.

[illegible]

— Бийик Президенттин М. Е. Напиевдин республикадагы ишмердигинин жөнөкөй баяндамасын тууралары бары билебиз ушуну урматтуу айхал.

# НИИ УОННА СОНУОН

## ХАБЫАТ АНАЛЛАХ ТАҒААРЫТА

# Дьон-сэргэ олоҕо, бырааба араҥаччыланарын туһугар

Сотенныа 10 нука-сокуору, барыдаа араатты-  
дыр, буруту сэмэни, дьуорончулар утары, оосунар  
бииги мыйыдаабыт профессионалнай бырааһынны,  
га.

Минийнхэн үгтэй, баяг бичлэрийн нурдус, — хэлдэллэ-  
нээг хүчтэй олох, хэвчлэлийн, бэрхдэгт аргач-  
лалын, буруу ойлголцуулар, уудамчлалын.  
Бу баяг талынхэн эргэлдээт элбэх үгтэй эргээр.

Баянга одоолыг бүхэлтү туругунаш 71 сотруда-  
нхтай, бармта 77 шатнай одондлаалды, окто-  
31 офицерский, 40-на-рядовый-баслаал. Эр дьону  
ныта тэмтэ 10 доктор-сотрудини арас дуоууна-  
тарс үлэминдлэр.

Отдел ижевских татар, ханштур ижевских бастык үл-  
дыттардох. Бүгүк бинити, сымнустийахыр отделеке  
начальникын ижевския модиякоокагыш К. Е. Плато-  
нов, чолубушый ижевския сотрудныгыш милиция ма-  
лищиа Г. Ф. Тартыев, одеруалкомочениндар ми-  
лиция проморокитара П. Е. Монастырев, А. А.  
Серучков, сокуоннай састарыш сите илды ижелор  
бярэбэ көннелери сиретер уонна туоратар сулуус-  
та стартай инспектордун П. С. Атркова, учасковай  
инспектор комедиеоччулорун милиция проморокит  
Н. А. Макаров, милиция стартакыата Г. П. Андру-  
сов, суол катрулун старший инспектора милиция  
стартакыата В. В. Алексеев, дулууруунай кылар,  
бедүтэ милиция стартакыата Г. В. Пестерев уода,  
кыттарын махталынаа кыттыбыт.

Бүгдиги ветеринарбыз, мөшкөмөрдөрбүз отделе-  
тыбыз мадам чүгөстөр, кыялыбыз үчүс ошолоткондай-  
сөзүбүз даямдалыкта, бары сукуусуналар үлөстөргүс  
бүлөмүзүм баай ошоттарымын көмө-тирөс ошотаймыр,  
эгер ошоттукмүзүс ошоттукмүзүс мастаныкы башымы-  
май ошоттукмүзүс үчүсүм мастаныкылар. Бүгүм ошоттук  
бүлөмүзүм мастаныкы ошоттукмүзүс башымыр мастаныкы  
мүлөмүзүс Семён Семёнович Егоровка, мастаныкы под-

## Чажчы чинкэ, бэринилээх дьон этилэр

[illegible][illegible]

Ити юмжарыг анведомствений охронд сулуу-  
дата баара, одоононь начальнигых С. С. Виров  
үзлэбэйтэ. Семол Семёнович кытаахх сонзалаар,  
туохтан да толлод турбата, баатын дэмээр; эийн  
тыллар тургутуотэ. Коллектив хангай олуэ ытх  
гыыра, хангай харахан сорудуктур бааллар да, онс  
Семол Семёновичы ытталлаар.

полковниктерытар Пётр Фёдорович Иванов, Александр Александрович  
Михайлов, Михаил Михайлович Макаров, капитан Михаил Макаров  
Степан Петрович Овчинников, милиция старшым  
подполковниктар Николай Петрович Иванченко ур.д.

[illegible][illegible]

Константи ИГУСТРОВИЧ,  
удууставца де дѣлана отделима пачахѣмъ,  
мѣдѣмъ хѣмъ.

С. Максимов юлчи мидлияя проа вилл уордун: Оу-  
торо, калган элчелерек төмөккө тахсыбыга. Д.  
Г. Макаров 1978 сылаларда элчилер, артыруусу-  
сулукпалыар эбелчелерин тилеро сыдыан салут.  
Антимыкыял комсомолор П. И. Дюдорон радиолу  
элчилероринан сыдыан-мартин элчилеро буол-  
бут, калган мидлия, подполковникка элчилерин. Элчил  
барол пемкыга тахсыбыга. Оулабылорор оро холун  
келериторунан А. Л. Дьяконов, урлалар, элчил  
элчилеринан пемкыга, комсомол райкомун мун.  
ныктарытар сыдыан үчүстүк тыл. Оула. Калган  
пемкыга үлөлөт буолбут. Хомолорук мун, элчил  
эдилерор тилчилерек эдил, учукал калган үлөлөрүнө

Госпоинахда оруулт саран миторана Н. А. Петров үлэшир, Тэрэлтээрниси сымдык уоттан сорохтоох буулуга үрэнэ олус сэлгэнхотхотх миторы. Ити кампирго баһаарнаагай чадас биһигини хытта дүүлүү-руллубара бырыс (сүрүр), түрүт, суоһоор сууккаанан солбубатхара. Биһигиыта баһаахы түүнээрн-күннөрн көмөлөһөөлөрө. Суоһаардар: Е. Р.; Сисолятан. Е. П. Федоров; Н. А. Бысанов-уоһуң; Д. Мутлов үрэлчил-лөр; кавалер көчөл-муктар; Н. А. Охмешинисол биһигини хытта дүүлүүруукайдылар.

Орфиуонваржийн суутгч ирээдүйтэйгөө М. Ц. Попов, прокуроржуу М. П. Нахатинг, дуурайх республикын бичигч-фактор, алгарталтгад ширдтүр үлгэрлэлтүр, обществанийг баруудад харгалзахыг-  
на - үгс үлгэрлэлтүр.

Бу ахталлыбыт үтүккөс дьоннору, кытта билиргэ үлүсөөбүтүгү, калыкка да үлүсүбүтүгү. Ада кыбартыстарымы көрөт өтөрбүт, көмөлөрүгүтэр мунура суох махтаннабыт, тиккэлэр, кылаач өйдүтүтүгү, сыллабыт. Мичиккэ-бэри-үдөрүттүгү профессиональтаа билишынанымытарын көрүтүбүт, түстөм суууу-баларыгар үтүт түмүктүрдүк үтүм, ханчыла, олохторуга дьону-бидарабыт.

БЭВЭБЭЭ—  
МИЛИЦИЯ  
КУНЭ

## КОЛЛЕГАЛАРБЫТН ЭБЭРДӘЛИЙБИТ!

[illegible]

Мингэ саха ахыаһын курдун чэглин доруобуу-  
на, тус боһоротиһгар уонча дыах кэриэтэһитиһгар  
дьоһу-сиргүлү, баһах үтүһү-кэрэһкэ баһарбыт.

**Уоруйах ски-бинр түбэлэр...**

Коллѣгив сыйлаарын общество олоор-дьаайар та-  
сар аһас уларыышлар дытхронотрылар быралбы,  
бурзодот араначчытхы оргоннар күүсөтү үһүс-  
рүтүр дьон молун-сыйы уоруу түбөлүктөрү лашы  
элбээт. Уоруу курулж сичи норуутугар быкыр-ба-  
лыртытан утуунабытах, олус түкүрү дьаһычлар  
үкээт өлөлүтүрдүрдүк дыксыныарыннээт.

[illegible][illegible][illegible]

Билал күнүн балабан айы 21 күнүгө Донуус-  
тай — Битан Куөл транспортынан 60 метр тейикчи гр.  
Давыдов оуту шөстүбүтө. Машап сууембай-медиян-  
скөй экишертаа балааныгытанын Давыдов кырбаан-  
олбута чуолкадакчытө. Кордүүр-ардир бажы. Бу  
дымалада уорбаланар тийик. Таатта улуубуттан  
тутан, гр. С. буруаи толору билван салыстия  
салтык мыткыр.

Бийикте улуусунутуунаары өс дыйлаа отделеги институттаа подполковника Н. Платово. ич-большинствух сплестива отделеги бийикте учурай улуттаа республикага таргута тогууун бастагы министр сымлаар.

Герман ТАРТЫЕВ,  
НИКОЛАЕВ САНКТНИК.

Валерия Т. А. КАРЛАШЕРСКАЯ *Беломорск.*

Константин ПЛАТОНОВ,  
удаленный из школы,  
покупая подержанную

Автор сураттар өткөлөргө  
салып редакция позицияларын  
малым деп түбөлүк буулбитуу.  
Суратка мыйзам чактылар  
кыргызстандагы өнөр-  
маса автор сүз байырагы.